

โครงการไม้ดอกเมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
บ้านปิยะมิตร 2 ตำบลตานะแมเราะ
อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

1. เรื่องเดิม/พระราชดำริ

1.1 เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2537 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรกิจกรรมการปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่สวนยางเขาสำนัก ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริแก่เจ้าหน้าที่ที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ สรุปว่า

“ให้ดำเนินการศึกษาแล้วนำไปทดสอบบนพื้นที่ที่มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลมากขึ้น ได้แก่ พื้นที่สูงอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจจะสามารถพัฒนาคุณภาพของไม้ดอกไม้ประดับขึ้น เมื่อทดสอบได้ผลดีแล้วจึงนำไปขยายผลสู่เกษตรกรข้างเคียงที่มีความสนใจต่อไป”

1.2 เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2553 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรความก้าวหน้าโครงการไม้ดอกเมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปิยะมิตร 2 ตำบลตานะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในการนี้ นายเทียนฮก แซ่หวัง ประธานโครงการไม้ดอกเมืองหนาวฯ ได้ขอพระราชทานความช่วยเหลือ สรุปได้ดังนี้

“ขอพระราชทานองค์ความรู้ในการปลูกไม้กระถางและไม้ดอกเมืองหนาวชนิดใหม่ ๆ ที่จะพัฒนาสวนไม้ดอกเมืองหนาวให้สวยงามตลอดทั้งปี”

1.3 เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2553 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังโครงการชัยพัฒนา - กาชาดไทย (บ้านทุ่งรัก) อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา ในการนี้ ได้มีพระราชกระแสกับนายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการไม้ดอกเมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา สรุปว่า

“ให้พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ (Packaging) ไม้ดอกให้มีรูปลักษณ์ที่ น่าซื้อ ควรหาวิธีการรักษาความสดของดอกไม้ให้นานมากยิ่งขึ้น และควรเพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกไม้กระถาง”

1.4 เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2554 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา 2 เมษายน 2548 (บริษัท กรุงไทยการไฟฟ้า จำกัด อุบลรัตน์) หมู่ที่ 5 บ้านไบก์ ตำบลบุดี อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการไม้ดอกเมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมู่บ้านปิยะมิตร 2 ตำบลตานะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา กับนายกฤษฎา บุญราช ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา พล.ต.อ. วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พล.ต.ท. ประยูร อามฤต ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน นายโกวิท เฟ่งวานิชย์ รองเลขาธิการ กปร. และข้าราชการที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1) ให้ใช้เทคโนโลยีเรื่องการขยายพันธุ์ ตามที่ผู้เชี่ยวชาญของศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ แนะนำ ส่วนการจัดจำหน่ายไม่ให้นั้น

ขายไม้ตัดดอกเพียงอย่างเดียว เนื่องจากการจำหน่ายเป็นไม้กระถางจะขายและมีรายได้ดีกว่าไม้ตัดดอก

2) เรื่องการบรรจุหีบห่อดอกไม้ให้สวยงาม เพราะเวลาส่งขายจะได้ไม่ทำให้ดอกไม้ชำรุดเสียหายได้ ให้ไปดูการบรรจุหีบห่อของโครงการหลวงเป็นแบบอย่าง

3) การปรับภูมิทัศน์บริเวณภายในพื้นที่โครงการฯสวยงามดีอยู่แล้วไม่ต้องปรับเปลี่ยน

2. ผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริ (ปี 2554 - ปัจจุบัน)

หลังจากที่ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ร่วมกับจังหวัดยะลา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และกรมวิชาการเกษตร ได้คัดเลือกพื้นที่ส่วนหนึ่งคือบ้านปิยะมิตร 2 ตำบลตานะเมาเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา แล้ว ศูนย์บริการการพัฒนารายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญและคัดเลือกพันธุ์ไม้ดอกมาทดลองปลูกในพื้นที่ มีทั้งไม้ดอกกลางแจ้งและไม้ในโรงเรือน จากการศึกษาทดลองสรุปว่า “ไม้ดอกทุกชนิดมีขนาดดอกโต สีสดเข้มสดสวยงาม โดยเฉพาะเบญจมาศ ไฮเดรนเยีย และเกลดิโอลัส ทำให้มีศักยภาพที่จะพัฒนาในเชิงพาณิชย์ได้อีกด้วย”

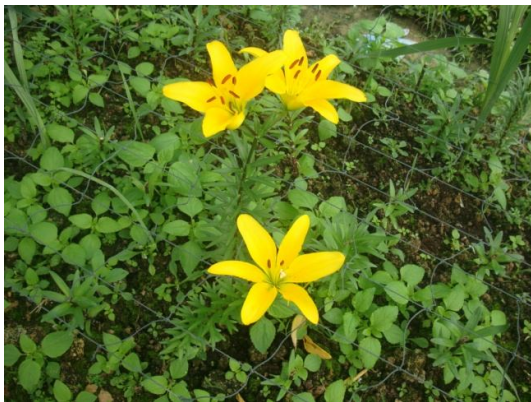

2.1 ด้านการศึกษาทดลอง

จังหวัดยะลา และกรมวิชาการเกษตร ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร. เพื่อดำเนินการ โดยประสานผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในการให้คำแนะนำและติดตามผลแก่เกษตรกร เดือนละประมาณ 1 ครั้ง พร้อมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้ด้านไม้ดอกชนิดใหม่ ๆ ตลอดจนร่วมในการวางแผนการผลิต ไม้ดอกให้กับเกษตรกร พร้อมทั้งสนับสนุนพันธุ์ไม้เมืองหนาว เช่น ไม้กระถาง ไม้ตัดดอก และไม้ประดับในสวน จำนวน 21 ชนิด และห้องเย็นสำหรับเก็บหัวพันธุ์และห้องบรรจุภัณฑ์ 1 หลัง โรงเรือนเพาะชำ จำนวน 2 โรง

2.2 ด้านการขยายผล

หลังจากที่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปขยายผลให้แก่เกษตรกรในบ้านปิยะมิตร 2 ตำบลตาเนาะแมเราะ โดยโครงการฯ ได้จัดหาที่ดินของสมาชิกซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับแปลงศึกษาทดลอง เพื่อทำการขยายผล ในพื้นที่ประมาณ 35 ไร่ มีสมาชิก 22 ราย โดยส่วนราชการเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ ถ่ายทอด ตลอดจนนำคณะไปศึกษาดูงานด้านการผลิตแล้ว สามารถผลิตไม้ดอกโดยเฉพาะดอกเบญจมาศ และแกลดิโอลัส ออกสู่ตลาดได้อย่างกว้างขวาง เช่น ตลาดหาดใหญ่ เบตง สุราษฎร์ธานี และตลาดยะลา แล้ว ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการเก็บดอกไม้เฉลี่ย 4 วัน/สัปดาห์ และจะขายเป็นกำ ๆ ละ 70 บาท แบ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยประมาณ 100,000 บาท กลุ่มดอกไม้ รายได้ต่อเดือนเฉลี่ยประมาณ 160,000 บาท

ต่อมาเมื่อวันที่ 25-26 พฤษภาคม 2554 ได้นำเกษตรกร จำนวน 6 คน ไปศึกษาดูงานเรื่องการผลิตไม้ดอกไม้กระถาง และการบรรจุภัณฑ์ในโครงการหลวง

เยี่ยมชมสถานีวิจัยและฝึกอบรมของ
ศูนย์บ้านไร่ฯ และแปลงผลิตเบญจมาศ
และดาวเรืองของเกษตรกร

โรงคัดบรรจุไม้ดอก วิธีการบรรจุหีบห่อขณะรอการขนส่ง และการเก็บรักษาและใช้น้ำยา
รักษาความสดของดอกไม้ ณ มูลนิธิโครงการหลวง อ.หางดง
และหน่วยวิจัยขุนห้วยแห้ง อ.จอมทอง

2.3 ด้านการประชาสัมพันธ์

จัดทำแผนประชาสัมพันธ์โครงการ ทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาจีน อย่างละจำนวน 5,000 ชุด อีกทั้งได้รับความร่วมมือจากจังหวัดยะลาในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งในปี 2554 มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เข้าเยี่ยมชมโครงการ จำนวน 41,054 คน และเข้าพัก จำนวน 11,353 คน ทำให้มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 42,000 บาท/เดือน และรายได้จากบริการห้องพัก ประมาณ 81,000 บาท/เดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทศกาลท่องเที่ยว

บริการห้องพัก จำนวน 42 ห้อง ราคาห้องละ 650 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 81,000 บาท

ผลการดำเนินงาน

1) ศูนย์บ้านไร่ฯ ได้ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับองค์ความรู้ทางด้านไม้ดอกไม้ผล ของโครงการไม้ดอกไม้ผลเมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปิยะมิตร 2 ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 การให้องค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิต ไม้ประดับแปลง ไม้กระถาง ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ตัดดอก

ส่วนที่ 2 การฝึกอบรม มีคณะเกษตรกรและเจ้าหน้าที่จากจังหวัดยะลา ไปฝึกอบรมที่ศูนย์บ้านไร่ฯ จ.เชียงใหม่ และไปดูการผลิตไม้ดอกไม้ผลเมืองหนาวของมูลนิธิโครงการหลวง ของเอกชน ที่อยู่ทางภาคเหนือ

ส่วนที่ 3 การพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับสั่งไว้ว่าให้พัฒนาเรื่องการบรรจุภัณฑ์ให้สวยงาม โดยได้หารือในที่ประชุมแล้ว และได้นำตัวอย่างการใช้ถุงใส่ไม้กระถาง และได้พัฒนาให้เป็นของโครงการเอง และการใช้น้ำยายืดอายุการปักแจกัน

ถุงพลาสติกที่ออกแบบไว้พิมพ์โลโก้ของโครงการไม้ดอกไม้ผลเมืองหนาว
ไม้กระถางที่เพาะชำไว้เพื่อรอการจำหน่าย

2) เนื่องจากไม้ดอกไม้ผลเป็นไม้ที่มีความนิยมแบบแฟชั่น ต้องมีการเปลี่ยนแปลงและมีพันธุ์ใหม่ ๆ ตลอดเวลา จึงจะเป็นที่ต้องการของตลาดได้ โดยศูนย์บ้านไร่ฯ จะได้ดำเนินการหาพันธุ์ใหม่ ๆ สนับสนุนให้เกษตรกร

3) การสร้างห้องเย็น สำนักโยธาธิการและผังเมืองยะลา ได้ดำเนินการจัดสร้างแล้วเสร็จและปัจจุบันใช้ในการเก็บหัวพันธุ์เกลดิโอลัส และว่านสี่ทิศ และจัดเก็บดอกไม้เบญจมาศเพื่อรอส่งจำหน่าย ในการนี้ ทาง

โครงการไม้ดอกเมืองหนาวฯ ได้จัดทำป้ายบอกราคาและวิธีการปลูกให้ชัดเจน เพื่อผู้ที่สนใจสามารถนำไปเพาะพันธุ์ต่อไปได้สะดวก

5) มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ของโครงการ พร้อมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในสวนไม้ดอกเมืองหนาว ภายใต้หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่องของความประหยัด เรียบง่าย พอเพียง โดยนำภาพที่ทรงพระอักษรภาษาจีนมาใช้ประกอบการประดับสวนด้วย

2.3 **ปีงบประมาณ 2555** กปร. อนุมัติงบประมาณสนับสนุนให้แก่จังหวัดยะลา และศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อดำเนินการดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ
- ค่าพาหนะเดินทางของนักศึกษาฝึกงานคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน

18 คน

- ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนพันธุ์พืช วัสดุการเกษตร ค่าขนส่ง วัสดุสำนักงาน และวัสดุ

คอมพิวเตอร์

ติดตั้งป้ายชื่อโครงการบริเวณทางเข้า พร้อมทั้งนำหญ้าแฝกมาปลูกบริเวณไหล่ทางเพื่อป้องกันดินพังทลาย

3. แผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

3.1 แผนงานด้านการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลา จะดำเนินการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 10 ชนิด แบ่งเป็นไม้ประดับ ได้แก่ ดอกชัลเวียสีแดง/ขาว , แพงพวย, ฝั่เสื่อ หงอนไก่, พิทูเนีย และเทียนฝรั่ง ส่วนไม้ประดับ ได้แก่ ขาไก่แดง, หูปลาช่อน ผักเป็ดแดง และผักเป็ดดำ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนการเพาะพันธุ์
- ศูนย์บ้านไร่ฯ เตรียมพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวตามความต้องการของเกษตรกร จำนวน 21 สายพันธุ์ เช่น ลิลลี่พันธุ์ Tiber, พันธุ์ Eremo, พันธุ์ Red latin โดยได้รับการสนับสนุนจากการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
- ปัญหาความสวยงามที่ไม่ยั่งยืนของดอกไม้และภูมิทัศน์ นั้น ศูนย์บ้านไร่ฯ จะส่งเจ้าหน้าที่มาให้คำปรึกษา คำแนะนำในการจัดผังสวน และวางแผนการผลิต

3.2 แผนงานการบริหารภายในโครงการฯ

- อำเภอบางละมุงและโครงการไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวฯ ร่วมดำเนินการคิดวางแผนและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโครงการ เพื่อเตรียมประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด
- บัตรเข้า/ออกโครงการฯ ทางจังหวัดยะลาได้ออกแบบและคัดเลือกรูปแบบเรียบร้อยแล้ว แต่เนื่องจากปรับราคาบัตรเพิ่มขึ้น จึงต้องมีการพัฒนาและปรับแต่งภูมิทัศน์และปลูกไม้ดอกไม้ประดับให้สวยงามยิ่งขึ้น เพื่อความเหมาะสมกับราคาที่ปรับขึ้น ซึ่งน่าจะพร้อมใช้ในปี 2556
- จัดทำป้ายบอกราคา วิธีการปลูก และสายพันธุ์ไม้ที่นำมาจัดสวนเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
- ได้ประสานกับร้านกาแฟ เพื่อนำกาแฟและสินค้ามาจำหน่ายในโครงการไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาว

ทางโครงการฯ จะปรับราคาบัตรเข้าชมเพิ่มขึ้น จึงต้องมีการพัฒนาและปรับแต่งภูมิทัศน์ และปลูกไม้ดอกไม้ประดับให้สวยงามยิ่งขึ้น เพื่อความเหมาะสมกับราคาที่ปรับขึ้น รวมทั้งระบบไฟฟ้า และการสื่อสารสามารถรองรับการใช้งานได้อย่างสมบูรณ์